

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ
z dnia 2010 r.
w sprawie wyróżniania żołnierzy, byłych żołnierzy
oraz pododdziałów, oddziałów i instytucji wojskowych

Na podstawie art. 15 ustawy z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. Nr 190, poz. 1474) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1
Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe warunki i tryb wyróżniania;
- 2) przełożonych dyscyplinarnych uprawnionych do udzielania wyróżnień, o których mowa w art. 14 ust. 1 pkt 2 i 5 oraz ust. 2 pkt 3 ustawy;
- 3) rodzaje odznak honorowych, tytułów honorowych oraz honorowej broni białej;
- 4) wzory odznak honorowych, odznak i znaków tytułów honorowych oraz honorowej broni białej;
- 5) sposób noszenia odznak honorowych, odznak tytułów honorowych oraz honorowej broni białej, a także eksponowania, przekazywania i przechowywania niektórych wyróżnień;
- 6) pododdziały, oddziały i instytucje wojskowe, które mogą być wyróżnione poszczególnymi rodzajami wyróżnień;
- 7) szczegółowe warunki tworzenia funduszu przeznaczonego na wyróżnienia oraz dysponowania tym funduszem.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. Nr 190, poz. 1474);
- 2) ustawie o znakach – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 19 lutego 1993 r. o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 34, poz. 154, z 1995 r. Nr 150, poz. 731, z 2003 r. Nr 210, poz. 2036, z 2006 r. Nr 220, poz. 1600 oraz z 2009 r. Nr 69, poz. 588);
- 3) Siłach Zbrojnych – należy przez to rozumieć Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3. Wyróżnienie powinno być udzielone niezwłocznie po spełnieniu warunków do wyróżnienia, z wyjątkiem przypadków, w których termin udzielenia określono w rozporządzeniu.

§ 4. 1. Wniosek o udzielenie wyróżnienia składa się drogą służbową, chyba że rozporządzenie stanowi inaczej.

2. Wyższy przełożony dyscyplinarny, do którego wpłynął wniosek o udzielenie wyróżnienia, złożony przez przełożonego nieuprawnionego do udzielenia tego wyróżnienia, w przypadku nieuwzględnienia wniosku, zawiadamia wnioskodawcę o przyczynach odmowy – na jego wniosek.

§ 5. 1. Kwalifikowania kandydatów oraz pododdziałów, oddziałów i instytucji wojskowych zgłoszonych do wyróżnienia przez Ministra Obrony Narodowej dokonuje sekretarz stanu lub podsekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej właściwy do spraw społecznych, zwany dalej Sekretarzem Stanu, poprzez komórkę organizacyjną Ministerstwa Obrony Narodowej właściwą w sprawach dyscypliny wojskowej.

2. Kwalifikowanie przez Sekretarza Stanu kandydatów oraz pododdziałów, oddziałów i instytucji wojskowych dotyczy w szczególności udzielania przez Ministra Obrony Narodowej następujących wyróżnień:

- 1) tytułu honorowego: „Przodujący Pododdział”, „Przodujący Oddział Wojska Polskiego” i „Przodująca Instytucja Wojskowa”;
- 2) honorowej broni białej – w przypadkach określonych w § 22 ust. 2;
- 3) wpisania zasług żołnierza do „Księgi Honorowej Wojska Polskiego”;
- 4) wpisania nazwy i osiągnięć oddziału lub instytucji wojskowej do „Księgi Honorowej Wojska Polskiego”;
- 5) odznak honorowych i tytułów honorowych.

3. Sekretarz Stanu po rozpatrzeniu wniosku o udzielenie wyróżnienia przedkłada Ministrowi Obrony Narodowej propozycje kandydatów, pododdziałów, oddziałów i instytucji wojskowych rekomendowanych do udzielenia im wyróżnienia.

4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Sekretarz Stanu może zgłosić jedną dodatkową propozycję wyróżnienia, w stosunku do liczby określonej w rozporządzeniu dla danego wyróżnienia, a Minister Obrony Narodowej propozycję tę może przyjąć.

§ 6. 1. „Księgę Honorową Wojska Polskiego” prowadzi komórka organizacyjna Ministerstwa Obrony Narodowej właściwa w sprawach dyscypliny wojskowej.

2. „Księga Honorowa Wojska Polskiego” przechowywana jest jako depozyt oraz eksponowana w sposób szczególnie uroczysty w Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie.

Rozdział 2

Rodzaje nadawanych odznak honorowych, tytułów honorowych oraz honorowej broni białej

§ 7. 1. Żołnierzom mogą być nadawane odznaki honorowe:

- 1) „Odznaka Honorowa Wojsk Lądowych” – żołnierzom wchodzącym w skład Wojsk Lądowych oraz innych struktur organizacyjnych resortu obrony narodowej lub uprzednio pełniących służbę w tym rodzaju Sił Zbrojnych albo tych strukturach, z wyłączeniem wymienionych w pkt 2–5;
- 2) „Odznaka Honorowa Sił Powietrznych” – żołnierzom wchodzącym w skład Sił Powietrznych lub uprzednio pełniących służbę w tym rodzaju Sił Zbrojnych;
- 3) „Odznaka Honorowa Marynarki Wojennej” – żołnierzom wchodzącym w skład Marynarki Wojennej lub uprzednio pełniących służbę w tym rodzaju Sił Zbrojnych;
- 4) „Odznaka Honorowa Wojsk Specjalnych” – żołnierzom wchodzącym w skład Wojsk Specjalnych lub uprzednio pełniących służbę w tym rodzaju Sił Zbrojnych;
- 5) „Odznaka Honorowa Żandarmerii Wojskowej” – żołnierzom wchodzącym w skład Żandarmerii Wojskowej lub będącego uprzednio żołnierzem w tej wyodrębnionej i wyspecjalizowanej służbie.

2. Żołnierzom służby kandydackiej oraz żołnierzom służby przygotowawczej mogą być nadane tytuły honorowe:

- 1) „Wzorowy Elew”;
- 2) „Wzorowy Kadet”;
- 3) „Wzorowy Podchorąży”.

3. Żołnierzom pełniącym lub odbywającym czynną służbę wojskową innego rodzaju niż określona w ust. 2, w mogą być nadane tytuły honorowe:

- 1) "Zasłużony Żołnierz Rzeczypospolitej Polskiej", zwany dalej "Zasłużonym Żołnierzem RP”;
- 2) "Zasłużony Pilot Wojskowy".

4. Odznaka tytułu honorowego "Zasłużony Żołnierz RP" jest trzystopniowa:

- 1) w stopniu I – złota odznaka;
- 2) w stopniu II – srebrna odznaka;
- 3) w stopniu III – brązowa odznaka.

5. Tytuł honorowy "Zasłużony Pilot Wojskowy" może być nadany żołnierzowi nie więcej niż trzykrotnie.

6. Na odznace tytułu honorowego "Zasłużony Pilot Wojskowy" umieszcza się liczbę I, II, lub III, oznaczającą nadanie tytułu honorowego po raz pierwszy, po raz drugi lub trzeci.

7. Byłym żołnierzom, w tym żołnierzom Narodowych Sił Rezerwowych niebędącym w czynnej służbie wojskowej, mogą być nadane odznaki honorowe oraz tytuły honorowe, o których mowa w ust. 1 i 3.

§ 8. Opisy, wymiary oraz wzory graficzne odznak honorowych oraz odznak tytułów honorowych, podkładek pod odznaki tych tytułów oraz legitymacji do tych tytułów i odznak określają załączniki nr 1–13 do rozporządzenia.

§ 9. Honorową broń białą stanowią:

- 1) „Buzdygan Generalski”, zwany dalej buzdyganem;
- 2) „Szabla Honorowa Wojska Polskiego”, zwana dalej szablą honorową;
- 3) „Pałasz Honorowy Marynarki Wojennej”, zwany dalej pałaszem honorowym;
- 4) „Kordzik Honorowy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej”, zwany dalej kordzikiem honorowym.

§ 10. 1. Na wewnętrznym płazie głowni honorowej broni białej, o której mowa w § 9 pkt 2–4, umieszcza się dedykację w trzech wierszach:

- 1) w wierszu pierwszym: stopień wojskowy, tytuł wojskowy, imię i nazwisko wyróżnionego – w trzecim przypadku deklinacyjnym;
- 2) w wierszu drugim: krótki opis zasługi lub czynu, np.:
 - „prymusowi ... (nazwa uczelni wojskowej – w drugim przypadku deklinacyjnym)”,
 - „za uratowanie życia rannemu towarzyszowi broni”, „za osiągnięcia w służbie wojskowej” itp.;
- 3) w wierszu trzecim: data wyróżnienia i stanowisko służbowe przełożonego dyscyplinarnego udzielającego wyróżnienia.

2. Na buzdyganie umieszcza się:

- 1) wymienny pierścień generalski (admiralski) z nałożoną oznaką otrzymywanego stopnia generalskiego (admiralskiego);
- 2) pierścień prezydencki z napisem w trzech wierszach:
 - a) w wierszu pierwszym: „OBRONA OJCZYZNY NAJWAŻNIEJSZYM OBOWIĄZKIEM”,
 - b) w wierszu drugim: stopień wojskowy, imię i nazwisko wyróżnionego w trzecim przypadku deklinacyjnym,
 - c) w wierszu trzecim: „PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ” oraz data udzielenia wyróżnienia.

3. Wzory graficzne i opisy honorowej broni białej, określają załączniki nr 14–17 do rozporządzenia.

Rozdział 3

Szczegółowe warunki udzielania wyróżnień żołnierzom i byłym żołnierzom

§ 11. 1. Żołnierzom mogą być udzielone wyróżnienia, w szczególności po spełnieniu następujących warunków:

- 1) zatarcie ukarania przed upływem terminu określonego w ustawie – za zachowanie świadczące o męstwie albo o odwadze lub przykładną realizację zadań służbowych świadcząca o tym, że cel, jakiemu służyło ukaranie, został osiągnięty;
- 2) pochwała – za bardzo dobre wykonanie zadania służbowego;
- 3) list gratulacyjny – za uzyskanie bardzo dobrych wyników w wykonywaniu zadań służbowych, a także za osiągnięcia w służbie wojskowej z okazji jubileuszu jej pełnienia;
- 4) pismo pochwalne ze zdjęciem wyróżnionego żołnierza na tle flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej lub wojskowej albo sztandaru jednostki wojskowej lub bandery wojennej – za wzorowe pełnienie służby wojskowej w danej jednostce wojskowej, w tym zwłaszcza w jednostce organizacyjnej poza granicami państwa, oraz w związku z przeniesieniem do innej jednostki wojskowej lub zwolnieniem ze służby wojskowej;
- 5) urlop nagrodowy – za uzyskanie bardzo dobrego wyniku w szkoleniu lub wzorowe wykonanie zadania służbowego, zwłaszcza w czasie pozasłużbowym lub przed wyznaczonym terminem;
- 6) nagroda rzeczowa – za dokonanie czynu świadczącego o męstwie albo o odwadze lub szczególne osiągnięcie w wykonywaniu zadań służbowych;
- 7) nagroda pieniężna – za dokonanie bohaterskiego czynu lub znaczące osiągnięcie w służbie wojskowej albo wykonanie zadania wymagającego szczególnej wiedzy i umiejętności lub przynoszącego oszczędności, lub inne korzyści na rzecz resortu obrony narodowej;
- 8) wpisanie zasług żołnierza do kroniki jednostki wojskowej – za ukończenie z pierwszą lokatą uczelni wojskowej (szkoły wojskowej) lub ośrodka szkolenia, dokonanie szczególnego czynu w służbie wojskowej, a także wybitny dorobek zawodowy w związku z jubileuszem pełnienia czynnej służby wojskowej, przeniesieniem do pełnienia służby w innej jednostce wojskowej lub zwolnieniem z czynnej służby wojskowej;
- 9) odznaka honorowa – za szczególne osiągnięcia podczas pełnienia służby wojskowej w określonym rodzaju Sił Zbrojnych lub w innej strukturze organizacyjnej resortu obrony narodowej, po upływie co najmniej sześciu lat pełnienia służby wojskowej;
- 10) tytuł honorowy – za osiągnięcia związane z realizacją zadań służbowych:
 - a) „Wzorowy Elew” – za ukończenie podlegającego ocenie etapu nauki w ośrodku szkolenia z oceną średnią nie niższą niż 4,51 i bardzo dobre wykonywanie zadań służbowych,
 - b) „Wzorowy Kadet” – za ukończenie podlegającego ocenie etapu nauki w szkole podoficerskiej z oceną średnią nie niższą niż 4,51 i bardzo dobre wykonywanie zadań służbowych,
 - c) „Wzorowy Podchorąży” – za uzyskanie, nie wcześniej niż po zakończeniu drugiego semestru studiów inżynierskich (licencjackich) w uczelni wojskowej albo

podlegającego ocenie etapu nauki w studium oficerskim, średniej oceny nie niższej niż 4,51 (pod warunkiem uzyskania wyłącznie ocen pozytywnych z egzaminów i zaliczeń) i bardzo dobre wykonywanie zadań służbowych,

- d) „Zasłużony Żołnierz Rzeczypospolitej Polskiej” – za wybitne zasługi, w szczególności za czyny świadczące o ofiarności i odwadze, znaczące osiągnięcia szkoleniowe lub dydaktyczne, w dowodzeniu, szkoleniu, pracy wychowawczej, eksploatacji środków technicznych lub uzbrojenia, dokonane w okresie co najmniej sześciu lat pełnienia służby wojskowej;
- e) "Zasłużony Pilot Wojskowy" – żołnierzowi będącemu pilotem wojskowym – za wzorową służbę w lotnictwie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności za duży wkład w jego rozwój, umocnienie gotowości bojowej i szkolenie kadr lotniczych lub za dokonanie bohaterskiego czynu związanego z wykonywaniem lotu;

11) honorowa broń biała – za:

- a) dokonanie bohaterskiego czynu w walce zbrojnej,
- b) osiągnięcia w służbie wojskowej w dniu mianowania na stopień wojskowy generała brygady (kontradmiranta),
- c) ukończenie uczelni wojskowej z pierwszą lokatą,
- d) wybitny dorobek w służbie wojskowej, w szczególności w związku z jubileuszem pełnienia czynnej służby wojskowej, przeniesieniem do pełnienia służby w innym rodzaju Sił Zbrojnych lub instytucji cywilnej albo zwolnieniem z czynnej służby wojskowej;

12) wpisanie zasług żołnierza do „Księgi Honorowej Wojska Polskiego” – za szczególne osiągnięcia w wykonywaniu zadań służbowych, w tym szkoleniowych w czasie pokoju, oraz czynów świadczących o ofiarności i odwadze w warunkach pełnienia czynnej służby wojskowej po ogłoszeniu mobilizacji, w stanach nadzwyczajnych, w czasie wojny, a także podczas wykonywania zadań służbowych w strefie działań wojennych, oraz w przypadkach użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, jak również udziału w akcjach humanitarnych, poszukiwawczych lub ratowniczych.

2. Warunkiem udzielenia byłemu żołnierzowi wyróżnień, o których mowa w ust. 1 pkt 3, 8, 9, 10 lit. d i e, pkt 11 lit. a i d oraz pkt 12, a pośmiertnie, o których mowa w ust. 1 pkt 8, 10 lit. d i e oraz pkt 12 – jest spełnienie warunków do uzyskania danego wyróżnienia w okresie pełnienia czynnej służby wojskowej.

3. Kolejne nadanie tytułu honorowego "Zasłużony Żołnierz RP" może nastąpić po upływie co najmniej trzech lat od poprzedniego nadania.

4. Tytuł honorowy "Zasłużony Żołnierz RP" z odznaką wyższego stopnia można również nadać za szczególnie wybitne zasługi, jeżeli żołnierz nie był uprzednio wyróżniony tym

tytułem z niższym stopniem odznaki i posiada przynajmniej dwunastoletni staż służby wojskowej.

5. Kolejne nadanie tytułu honorowego "Zasłużony Pilot Wojskowy" może nastąpić po upływie co najmniej dwóch lat od poprzedniego nadania.

6. Nadanie odznaki honorowej i tytułu honorowego z odznaką danego stopnia oraz honorowej broni białej w jednym z jej rodzajów może być tylko jednorazowe.

Rozdział 4

Przełożeni dyscyplinarni uprawnieni do udzielania niektórych wyróżnień żołnierzom i byłym żołnierzom

§ 12. Do udzielania wyróżnień, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 4 i 9–11 ustawy, są uprawnieni następujący przełożeni dyscyplinarni:

- 1) pismem pochwalnym ze zdjęciem wyróżnionego żołnierza na tle:
 - a) flagi państwowej z godłem Rzeczypospolitej Polskiej – Minister Obrony Narodowej,
 - b) flag wszystkich rodzajów Sił Zbrojnych – Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, zwany dalej Szefem Sztabu Generalnego WP;
 - c) flagi rodzaju Sił Zbrojnych – dowódca rodzaju Sił Zbrojnych,
 - d) sztandaru jednostki wojskowej lub bandery wojennej – dowódca jednostki wojskowej;
- 2) odznaką honorową:
 - a) wymienioną w § 7 ust. 1 pkt 1 – Dowódca Wojsk Lądowych, Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych oraz Dowódca Garnizonu Warszawa,
 - b) wymienioną w § 7 ust. 1 pkt 2 – Dowódca Sił Powietrznych,
 - c) wymienioną w § 7 ust. 1 pkt 3 – Dowódca Marynarki Wojennej,
 - d) wymienioną w § 7 ust. 1 pkt 4 – Dowódca Wojsk Specjalnych,
 - e) wymienioną w § 7 ust. 1 pkt 5 – Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej,
 - f) wymienioną w § 7 ust. 1 – Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych – żołnierzom jemu podporządkowanych, na czas i w warunkach, o których mowa w art. 87 ustawy, po zasięgnięciu opinii właściwego przełożonego dyscyplinarnego, o którym mowa w lit. a–e,
 - g) wymienioną w § 7 ust. 1 – Minister Obrony Narodowej i Szef Sztabu Generalnego WP;
- 3) tytułem honorowym:
 - a) „Wzorowy Elew” – komendant ośrodka szkolenia,
 - b) „Wzorowy Kadet” – komendant szkoły podoficerskiej,
 - c) „Wzorowy Podchorąży” – rektor–komendant uczelni wojskowej,
 - d) "Zasłużony Żołnierz RP" z odznaką w:
 - I stopniu – Minister Obrony Narodowej,

- II stopniu – Szef Sztabu Generalnego WP, dowódca rodzaju Sił Zbrojnych (równorzędny), Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, Szef Inspektoratu Wojskowej Służby Zdrowia, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej oraz Dowódca Garnizonu Warszawa,
 - III stopniu – dowódca jednostki wojskowej;
 - e) „Zasłużony Pilot Wojskowy” – Minister Obrony Narodowej;
- 4) honorową bronią białą:
- a) buzdyanem – Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej–Zwierzchnik Sił Zbrojnych – oficerowi mianowanemu na stopień wojskowy generała brygady (kontradmirała),
 - b) odpowiednio szablą honorową lub pałaszem honorowym – Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej–Zwierzchnik Sił Zbrojnych – prymusowi uczelni wojskowej,
 - c) odpowiednio szablą honorową lub pałaszem honorowym – Minister Obrony Narodowej i Szef Sztabu Generalnego WP – oficerowi pełniącemu zawodową służbę wojskową lub byłemu żołnierzowi,
 - d) kordzikiem honorowym – Minister Obrony Narodowej, Szef Sztabu Generalnego WP, dowódca rodzaju Sił Zbrojnych (równorzędny), Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej oraz Dowódca Garnizonu Warszawa – podporządkowanemu żołnierzowi lub byłemu żołnierzowi.

Rozdział 5

Tryb udzielania wyróżnień żołnierzom i byłym żołnierzom oraz sposób noszenia odznak honorowych, odznak tytułów honorowych, a także honorowej broni białej, a także eksponowania , przekazywania i przechowywania niektórych wyróżnień

§ 13. 1. Żołnierzom należy umożliwić wykorzystanie urlopu nagrodowego nie później niż w ciągu sześćdziesięciu dni od dnia udzielenia tego wyróżnienia, z zastrzeżeniem ust. 2 i 4.

2. W przypadku wyróżnienia żołnierza urlopem nagrodowym w trakcie pełnienia służby poza granicami państwa wykorzystanie tego urlopu może nastąpić po powrocie żołnierza do kraju, nie później niż w ciągu trzech miesięcy od dnia powrotu lub zakończenia urlopu aklimatyzacyjnego.

3. W przypadku przeniesienia żołnierza do pełnienia służby wojskowej w innej jednostce wojskowej wykorzystanie urlopu powinno nastąpić w dotychczasowej jednostce, przed przeniesieniem tego żołnierza.

4. Na wniosek wyróżnionego żołnierza urlop nagrodowy może być przez niego wykorzystany w dwóch częściach lub łącznie z innym urlopem.

§ 14. Uprawniony przełożony dyscyplinarny, podejmując decyzję o udzieleniu nagrody rzeczowej lub nagrody pieniężnej, określa wartość nagrody w granicach środków

finansowych posiadanych na wyróżnienia, uwzględniając ograniczenie wysokości tych nagród zawarte w ustawie.

§ 15. 1. Z wnioskiem o nadanie odznaki honorowej występuje dowódca jednostki wojskowej albo przełożony dyscyplinarny tego dowódcy, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Z wnioskiem o nadanie odznaki honorowej przez Szefa Sztabu Generalnego WP oraz Ministra Obrony Narodowej może wystąpić dowódca rodzaju Sił Zbrojnych (równorzędny), przełożeni dyscyplinarni wymienieni w § 12 pkt 2 lit. a, e i f oraz dowódcy, szefowie (równorzędni) komórek (jednostek) organizacyjnych bezpośrednio podległych Szefowi Sztabu Generalnego WP lub Ministrowi Obrony Narodowej.

§ 16.1. Z wnioskiem o nadanie tytułu honorowego „Zasłużony Żołnierz RP” może wystąpić, w przypadku tytułu honorowego z odznaką w:

- 1) I stopniu – złotym – Sekretarz Stanu, Szef Sztabu Generalnego WP, podsekretarze stanu, Dyrektor Generalny Ministerstwa Obrony Narodowej, dowódca rodzaju Sił Zbrojnych (równorzędny), Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, Szef Inspektoratu Wojskowej Służby Zdrowia, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej, Dowódca Garnizonu Warszawa oraz: dyrektorzy (szefowie) komórek organizacyjnych, dowódcy (równorzędni) jednostek organizacyjnych bezpośrednio podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych;
- 2) II stopniu – srebrnym – dowódca jednostki wojskowej albo przełożony dyscyplinarny tego dowódcy;
- 3) III stopniu – brązowym – bezpośredni przełożony dyscyplinarny żołnierza.

2. Z wnioskiem o nadanie tytułu honorowego "Zasłużony Pilot Wojskowy" może występować, w każdym roku kalendarzowym, dowódca rodzaju Sił Zbrojnych (równorzędny) lub Szef Sztabu Generalnego WP, w terminie do dnia 31 maja.

3. Minister Obrony Narodowej nadaje tytuł honorowy „Zasłużony Pilot Wojskowy” z okazji Święta Lotnictwa.

§ 17. 1. Żołnierzowi lub byłemu żołnierzowi, którego wyróżniono odznaką honorową lub tytułem honorowym, wręcza się odznakę honorową lub odznakę tego tytułu wraz z odpowiednią do udzielonego wyróżnienia legitymacją stwierdzającą uprawnienie do noszenia tych odznak.

2. Żołnierzowi, któremu po raz kolejny został nadany tytuł honorowy, o którym mowa § 7 ust. 2, nie wręcza się odznaki tego tytułu lecz stwierdza się uprawnienie do jej noszenia w posiadanej przez żołnierza legitymacji.

3. Żołnierzom służby przygotowawczej oraz Narodowych Sił Rezerwowych, którym nadano tytuły honorowe, wręcza się odznaki z podkładkami koloru karmazynowego.

4. Miniaturkę odznaki honorowej lub miniaturkę odznaki tytułu honorowego żołnierz może nabywać na własny koszt.

§ 18. W przypadku utraty, zniszczenia lub uszkodzenia posiadanej odznaki tytułu honorowego, odznaki honorowej lub ich legitymacji, przełożony dyscyplinarny uprawniony do nadawania tytułu wydaje, na wniosek żołnierza, nową odznakę po dokonaniu przez tego żołnierza zwrotów kosztów jej wytworzenia. Wydanie duplikatu legitymacji następuje nieodpłatnie.

§ 19. 1. Wyróżniony żołnierz i były żołnierz może nosić odznakę honorową i odznakę tytułu honorowego na mundurze, od dnia otrzymania tego wyróżnienia – w czasie pełnienia czynnej służby wojskowej oraz po jej zakończeniu, a na ubiorze cywilnym w formie miniaturki.

2. Wyróżniony żołnierz może nosić na mundurze odznakę tytułu honorowego, o którym mowa w:

- 1) § 7 ust. 2:
 - a) pkt 1–2 – od dnia otrzymania tego wyróżnienia – w okresie do zakończenia nauki w szkole wojskowej,
 - b) pkt 3 – od dnia otrzymania tego wyróżnienia – do dnia przystąpienia do sesji egzaminacyjnej w kolejnym roku studiów albo do zakończenia podlegającego ocenie etapu nauki w studium oficerskim, a także w okresie do zakończenia studiów (nauki) w uczelni wojskowej;
- 2) § 7 ust. 3 – od dnia otrzymania tego wyróżnienia – w okresie pełnienia zawodowej służby wojskowej.

3. Żołnierz Narodowych Sił Rezerwowych może nosić na mundurze odznakę tytułu honorowego z podkładką, a po zwolnieniu z czynnej służby wojskowej – miniaturkę tej odznaki z podkładką na ubiorze cywilnym.

§ 20. 1. Odznaki honorowe i odznaki tytułów honorowych, o których mowa w § 7 ust. 1–3, nosi się na ubiorach galowych i wyjściowych:

- 1) na kurtkach mundurowych;
- 2) na bluzie wyjściowej marynarskiej;
- 3) na bluzie polowej spełniającej funkcję ubioru wyjściowego.

2. Odznakę tytułu honorowego, o którym mowa § 7 ust. 3:

- 1) pkt 1 – nosi się w jej najwyższym stopniu;
- 2) pkt 2 – nosi się z oznaczeniem ostatniego nadania.

3. Odznaki honorowe i odznaki tytułów honorowych rozmieszcza się i nosi w sposób określony w załączniku nr 27 do rozporządzenia.

§ 21. Z wnioskiem o wyróżnienie honorową bronią białą mogą wystąpić do:

- 1) Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej – bezpośrednio Minister Obrony Narodowej, w odniesieniu do:
 - a) oficera – wraz z wnioskiem o mianowanie na stopień generała brygady (kontradmirala),

- b) prymusa uczelni wojskowej, na wystąpienie rektora–komendanta tej uczelni – nie później niż czterdzieści pięć dni przed terminem jej wręczenia;
- 2) Ministra Obrony Narodowej i innych uprawnionych przełożonych dyscyplinarnych – dowódca jednostki wojskowej w odniesieniu do podporządkowanego żołnierza albo byłego żołnierza, w której ten żołnierz pełnił czynną służbę wojskową – nie później niż trzydzieści dni przed terminem jej wręczenia, z zastrzeżeniem § 22.

§ 22. 1. Z wnioskami zbiorczymi do Ministra Obrony Narodowej o wyróżnienie szablą honorową lub pałaszem honorowym mogą występować w terminie do dnia 30 września każdego roku kalendarzowego: Sekretarz Stanu, Szef Sztabu Generalnego WP, podsekretarze stanu, Dyrektor Generalny Ministerstwa Obrony Narodowej, dowódca rodzaju Sił Zbrojnych (równorzędny), Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, Szef Inspektoratu Wojskowej Służby Zdrowia, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej, Dowódca Garnizonu Warszawa oraz: dyrektorzy (szefowie) komórek organizacyjnych, dowódcy (równorzędni) jednostek organizacyjnych bezpośrednio podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych.

2. Kwalifikowania kandydatów zgłoszonych do wyróżnień, wymienionych w ust. 1, dokonuje Sekretarz Stanu, który przedkłada Ministrowi Obrony Narodowej propozycje kandydatur w liczbie nie większej niż piętnaście, w terminie do dnia 15 października każdego roku kalendarzowego.

3. Minister Obrony Narodowej udziela wyróżnienia szablą honorową lub pałaszem honorowym w decyzji wydanej z okazji obchodów Narodowego Święta Niepodległości.

4. Wręczenia honorowej białej broni, którą wyróżniono na podstawie wniosków wymienionych w ust. 1, dokonuje podczas obchodów Narodowego Święta Niepodległości Minister Obrony Narodowej lub jego przedstawiciel.

5. W przypadku mianowania oficera na kolejny stopień wojskowy generalski (admiralski) wręcza się wymienny pierścień generalski (admiralski) z nałożoną oznaką odpowiadającą otrzymanywanemu stopniowi wojskowemu.

6. Żołnierzowi wyróżnionemu honorową bronią białą wręcza się rodzaj broni odpowiadający rodzajowi ubioru wojskowego noszonemu przez tego żołnierza, zgodnie z załącznikami nr 14-17 do rozporządzenia.

§ 23. 1. Buzdygan generalski, szabla honorowa oraz pałasz honorowy mogą być eksponowane w muzeach wojskowych, salach tradycji, a także w pomieszczeniach służbowych żołnierzy, którzy zostali wyróżnieni tymi wyróżnieniami.

2. Kordzik honorowy można nosić wyłącznie do munduru galowego.

3. W sytuacji, kiedy wyróżnionemu nie przysługuje mundur galowy kordzik honorowy noszony jest do munduru wyjściowego używanego w okolicznościach przewidzianych dla wystąpień galowych.

4. Sposób zawieszenia oraz noszenia kordzika honorowego określa załącznik nr 27 do rozporządzenia.

§ 24. 1. Z wnioskiem o wpisanie zasług żołnierza do „Księgi Honorowej Wojska Polskiego”, złożonym do Ministra Obrony Narodowej poprzez Sekretarza Stanu w terminie do dnia 31 maja każdego roku kalendarzowego, może występować dowódca jednostki wojskowej albo przełożeni dyscyplinarni tego dowódcy, a także kierownik instytucji cywilnej, w której żołnierz pełni służbę wojskową.

2. Z wnioskiem o udzielenie wyróżnienia żołnierzowi rezerwy w terminie, o którym mowa w ust. 1, może również wystąpić:

- 1) dowódca jednostki wojskowej, na przydziale kryzysowym, której pozostaje żołnierz Narodowych Sił Rezerwowych albo przełożeni dyscyplinarni tego dowódcy;
- 2) komendant wojskowej komendy uzupełnień, w którego ewidencji wojskowej znajduje się żołnierz rezerwy niebędący żołnierzem Narodowych Siłach Rezerwowych albo żołnierz w stanie spoczynku.

3. Z wnioskiem o udzielenie wyróżnienia w trybie, o którym mowa w ust. 1, żołnierzowi poległemu lub zmarłemu albo zaginionemu w związku z pełnieniem służby wojskowej, zgłoszonym w terminie do dnia 31 maja każdego roku kalendarzowego, może wystąpić dowódca jednostki wojskowej, w ewidencji której żołnierz pozostawał, albo przełożeni tego dowódcy.

4. Do wniosków, o których mowa w ust. 1–3, załącza się dwie fotografie kandydata do wyróżnienia o wymiarach 6x9 cm, przedstawiające lewy profil w mundurze galowym ze sznurem, z aktualnym stopniem wojskowym.

5. Sekretarz Stanu przedkłada Ministrowi Obrony Narodowej propozycje wyróżnienia wpisaniem zasług żołnierzy do „Księgi Honorowej Wojska Polskiego” w terminie do dnia 15 lipca każdego roku kalendarzowego – w odniesieniu do nie więcej niż 15 kandydatów.

6. Limit zgłaszanych kandydatów, określony w ust 5, nie ma zastosowania w odniesieniu do żołnierzy poległych lub zmarłych w związku z pełnieniem służby wojskowej.

§ 25. Minister Obrony Narodowej udziela wyróżnienia wpisaniem zasług żołnierzy do „Księgi Honorowej Wojska Polskiego” w decyzji wydanej z okazji obchodów Święta Wojska Polskiego.

§ 26. 1. Tekst wpisu do „Księgi Honorowej Wojska Polskiego” dotyczący żołnierza będącego w czynnej służbie wojskowej zawiera:

- 1) stopień i tytuł wojskowy, imię i nazwisko oraz imię ojca żołnierza;
- 2) nazwę zajmowanego przez żołnierza stanowiska służbowego i miejsce pełnienia przez niego służby wojskowej;
- 3) opis zasług żołnierza;
- 4) aktualną fotografię żołnierza;

5) podstawę prawną udzielenia wyróżnienia oraz odcisk pieczęci, podpis, imię i nazwisko Ministra Obrony Narodowej.

2. Tekst wpisu do „Księgi Honorowej Wojska Polskiego” dotyczący byłego żołnierza, w tym poległego lub zmarłego, zawiera:

- 1) stopień wojskowy (z adnotacją odpowiednio: rezerwy albo w stanie spoczynku), imię i nazwisko oraz imię ojca żołnierza;
- 2) ostatnio zajmowane stanowisko służbowe i miejsce pełnienia służby wojskowej przed zwolnieniem z tej służby;
- 3) opis zasług żołnierza;
- 4) w przypadku żołnierza poległego lub zmarłego – określenie, iż wyróżnienie udzielone jest pośmiertnie;
- 5) fotografię z ostatniego okresu pełnienia czynnej służby wojskowej;
- 6) podstawę prawną udzielenia wyróżnienia oraz odcisk pieczęci, podpis, imię i nazwisko Ministra Obrony Narodowej.

§ 27. 1. Żołnierze i byli żołnierze, którzy zostali wyróżnieni wpisaniem do „Księgi Honorowej Wojska Polskiego”, otrzymują dyplomy pamiątkowe.

2. Dyplom pamiątkowy żołnierza poległego, zmarłego lub nieobecnego z innych ważnych przyczyn, odbiera przedstawiciel jego najbliższej rodziny lub dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz pełnił albo pełni ostatnio służbę wojskową.

3. Kopię wpisu do „Księgi Honorowej Wojska Polskiego” przekazuje się dowódcy jednostki wojskowej, w której pełni albo pełnił czynną służbę wojskową żołnierz, którego wyróżniono w tej formie, w celu wyeksponowania w sali tradycji lub innym honorowym miejscu w jednostce wojskowej albo instytucji cywilnej.

4. Wręczenie dyplomów pamiątkowych, o których mowa w ust. 1, odbywa się podczas obchodów Święta Wojska Polskiego.

Rozdział 6

Rodzaje tytułów honorowych nadawanych pododdziałom, oddziałom i instytucjom wojskowym

§ 28. Pododdziałom, oddziałom i instytucjom wojskowym, w drodze wyróżnienia, mogą być nadawane tytuły honorowe:

- 1) „Przodujący Pododdział” – batalionowi, dywizjonowi, eskadrze, kompanii (niebędącymi jednostkami wojskowymi), plutonowi lub równorzędnemu pododdziałowi;
- 2) „Przodujący Oddział Wojska Polskiego”, zwany dalej „Przodującym Oddziałem”:
 - a) brygadzie, pułkowi, bazie lotniczej, komendzie portu wojennego,
 - b) batalionowi, dywizjonowi lub eskadrze – będącym jednostkami wojskowymi,
 - c) oddziałom wojskowym równorzędnym oddziałom, o których mowa w lit. a–b.
- 3) „Przodująca Instytucja Wojskowa” – instytucji wojskowej, o której mowa w ustawie.

§ 29. 1. Znakami tytułu honorowego „Przodujący Pododdział” są proporce honorowe:

- 1) „Przodujący Pododdział Wojsk Lądowych”;
- 2) „Przodujący Pododdział Sił Powietrznych”;
- 3) „Przodujący Pododdział Marynarki Wojennej”;
- 4) „Przodujący Pododdział Wojsk Specjalnych”;
- 5) „Przodujący Pododdział Żandarmerii Wojskowej”.

2. Pododdział wojskowy niewchodzący w skład rodzaju Sił Zbrojnych lub Żandarmerii Wojskowej, któremu został nadany tytuł honorowy, otrzymuje proporzec honorowy „Przodujący Pododdział Wojsk Lądowych”.

3. Znak tytułu honorowego „Przodujący Pododdział” nadanego pododdziałowi wojskowemu, który na podstawie odrębnych przepisów dziedziczy tradycje kawaleryjskie, stanowi buńczuk honorowy.

4. Opisy i wzory znaków tytułu honorowego „Przodujący Pododdział” określają załączniki nr 18–23 do rozporządzenia.

§ 30. 1. Znak tytułu honorowego „Przodujący Oddział” i „Przodująca Instytucja Wojskowa” stanowi statuetka orła w koronie z główicy sztandaru jednostki wojskowej na postumencie granitowym z odpowiednią dedykacją.

2. Na znaku tytułu honorowego, o którym mowa w ust.1, umieszcza się dedykację w trzech wierszach:

- 1) w wierszu pierwszym: pełna nazwa oddziału lub instytucji (w drugim przypadku deklinacyjnym) np. „1. Brygadzie Kawalerii Pancерnej im. Hetmana Jana Karola Chodkiewicza w Elblągu”;
- 2) w wierszu drugim: krótki opis zasług, np.:
 - „za osiągnięcia szkoleniowe w 2010 r.”,
 - „za ofiarność w zwalczaniu klęski żywiołowej powodzi na Żuławach Wiślanych oraz likwidacji jej skutków”, itp.;
- 3) w wierszu trzecim: data wyróżnienia i stanowisko służbowe przełożonego dyscyplinarnego udzielającego wyróżnienia.

3. Opis i wzór znaku tytułu honorowego „Przodujący Oddział” i „Przodująca Instytucja Wojskowa” określają załączniki nr 24–25 do rozporządzenia.

Rozdział 7

Szczegółowe warunki udzielania wyróżnień pododdziałom, oddziałom i instytucjom wojskowym

§ 31. Warunkami udzielenia wyróżnień pododdziałom, oddziałom i instytucjom wojskowym są w szczególności:

- 1) dyplomem uznania – wzorowe wykonanie zadania służbowego lub osiągnięcie wyróżniających się wyników w szkoleniu;

- 2) wpisaniem nazwy i osiągnięć pododdziału do kroniki jednostki wojskowej – uzyskanie najlepszych wyników w działalności służbowej spośród pododdziałów w jednostce wojskowej;
- 3) tytułem honorowym:
 - a) dokonanie czynu bojowego połączonego z ofiarnością i odwagą żołnierzy lub w czasie przeprowadzenia akcji humanitarnej, poszukiwawczej lub ratowniczej,
 - b) uzyskanie najlepszych wyników w działalności służbowej, w istotnym stopniu wpływających na zwiększenie zdolności i gotowości bojowej Sił Zbrojnych oraz umacnianie obronności Rzeczypospolitej Polskiej, potwierdzonych w działalności kontrolno-rozliczeniowej w resorcie obrony narodowej;
- 4) wpisaniem nazwy i osiągnięć oddziału lub instytucji wojskowej do „Księgi Honorowej Wojska Polskiego”:
 - a) szczególne osiągnięcia w wykonywaniu zadań w razie ogłoszenia mobilizacji lub stanów nadzwyczajnych, użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w kraju i poza granicami państwa w działaniach antyterrorystycznych, akcjach humanitarnych, poszukiwawczych lub ratowniczych, a także w zwalczaniu klęsk żywiołowych oraz likwidacji ich skutków,
 - b) szczególne osiągnięcia w wykonywaniu zadań służbowych, w tym szkoleniowych, w czasie pokoju.

§ 32. 1. Pododdziałowi, oddziałowi wojskowemu lub instytucji wojskowej nadaje się tytuł honorowy na okres jednego roku za spełnienie w poprzednim roku kalendarzowym warunków do wyróżniania, o których mowa § 31 pkt 3 lit. b.

2. W przypadku spełnienia warunków, o których mowa § 31 pkt 3 lit. a, można nie stosować okresów określonych w ust. 1.

Rozdział 8

Przełożeni dyscyplinarni uprawnieni do nadawania pododdziałom, oddziałom i instytucjom wojskowym tytułów honorowych

§ 33. 1. Przełożonymi dyscyplinarnymi uprawnionymi do nadawania raz w roku tytułu „Przodujący Pododdział” są:

- 1) Dowódca Wojsk Lądowych – nie więcej niż sześciu pododdziałom Wojsk Lądowych;
- 2) Dowódca Sił Powietrznych – nie więcej niż trzem pododdziałom z jednostek wojskowych Sił Powietrznych;
- 3) Dowódca Marynarki Wojennej – nie więcej niż dwóm pododdziałom z jednostek wojskowych Marynarki Wojennej;
- 4) Dowódca Wojsk Specjalnych – jednemu pododdziałowi z jednostek wojskowych Wojsk Specjalnych;

- 5) Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych – jednemu pododdziałowi z podporządkowanych mu jednostek wojskowych;
- 6) Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej – jednemu pododdziałowi z podporządkowanych mu jednostek organizacyjnych;
- 7) Dowódca Garnizonu Warszawa – jednemu pododdziałowi z podporządkowanych mu jednostek wojskowych.

2. Minister Obrony Narodowej oraz Szef Sztabu Generalnego WP może nadać tytuł honorowy „Przodujący Pododdział” również innemu pododdziałowi wojskowemu niż wymienione w ust. 1.

§ 34. Przełożonymi dyscyplinarnymi uprawnionymi do nadawania raz w roku tytułu „Przodujący Oddział” są:

- 1) Minister Obrony Narodowej – nie więcej niż dwóm oddziałom z Wojsk Lądowych oraz jednemu oddziałowi z pozostałych rodzajów Sił Zbrojnych oraz trzem oddziałom niewchodzącym w skład rodzaju Sił Zbrojnych – w przypadku spełniania warunków, o których mowa w § 31 pkt 3 lit. a lub b;
- 2) Szef Sztabu Generalnego WP – nie więcej niż trzem oddziałom wojskowym – w przypadku spełniania warunków, o których mowa w § 31 pkt 3 lit. a.

§ 35. Przełożonymi dyscyplinarnymi uprawnionymi do nadawania raz w roku tytułu „Przodująca Instytucja Wojskowa” są:

- 1) Minister Obrony Narodowej – jednej instytucji niewchodzącej w skład rodzaju Sił Zbrojnych i innych struktur organizacyjnych, o których mowa w pkt 2;
- 2) Szef Sztabu Generalnego WP – jednej instytucji wchodzącej w skład rodzaju Sił Zbrojnych lub innej podporządkowanej mu struktury organizacyjnej.

Rozdział 9

Tryb udzielania wyróżnień pododdziałom, oddziałom i instytucjom wojskowym, a także noszenia odznak oraz eksponowania, przekazywania i przechowywania znaków tytułów honorowych

§ 36. Wnioski o nadanie pododdziałom wojskowym tytułów honorowych składają dowódcy oddziałów dla podporządkowanych im pododdziałów – do przełożonych dyscyplinarnych, o których mowa w § 33, w zależności od podporządkowania oddziału wojskowego.

§ 37. Wnioski o nadanie oddziałom wojskowym tytułu honorowego składają:

- 1) dowódcy rodzajów Sił Zbrojnych (równorzędni), Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych i Szef Inspektoratu Wojskowej Służby Zdrowia dla podporządkowanych im oddziałów – do Szefa Sztabu Generalnego WP;

- 2) dowódcy rodzajów Sił Zbrojnych (równorzędni) i Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych dla podporządkowanych im oddziałów poprzez Szefa Sztabu Generalnego WP oraz Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej i Dowódca Garnizonu Warszawa dla podporządkowanych im oddziałów, zastrzeżeniem § 5 ust. 1 – do Ministra Obrony Narodowej.

§ 38. Wnioski o nadanie instytucjom wojskowym tytułu honorowego składają:

- 1) dowódcy rodzajów Sił Zbrojnych (równorzędni), Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych i Szef Inspektoratu Wojskowej Służby Zdrowia dla podporządkowanych im instytucji wojskowych – do Szefa Sztabu Generalnego WP;
- 2) Sekretarz Stanu, podsekretarze stanu, Dyrektor Generalny Ministerstwa Obrony Narodowej, dyrektorzy (szefowie) komórek i jednostek organizacyjnych bezpośrednio podporządkowanych Ministrowi Obrony Narodowej i przez niego nadzorowanych oraz Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej i Dowódca Garnizonu Warszawa dla podporządkowanych im instytucji wojskowych – do Ministra Obrony Narodowej.

§ 39. 1. Wnioski o nadanie oddziałom oraz instytucjom wojskowym tytułów honorowych składa się w terminie do dnia 20 stycznia każdego roku, za rok poprzedni, do:

- 1) Ministra Obrony Narodowej poprzez Sekretarza Stanu;
- 2) Szefa Sztabu Generalnego WP – poprzez wyznaczonego szefa komórki organizacyjnej Sztabu Generalnego WP.

2. Sekretarz Stanu oraz szef komórki organizacyjnej, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, przedkładają odpowiednio Ministrowi Obrony Narodowej oraz Szefowi Sztabu Generalnego WP propozycje nadania tytułu honorowego „Przodujący Oddział” i „Przodująca Instytucja Wojskowa”, w terminie do dnia 15 lutego każdego roku.

§ 40. 1. Proporzec honorowy tytułu honorowego „Przodujący Pododdział”, a także buńczuk honorowy, jest przechodni.

2. Proporce honorowe oraz buńczuk honorowy są przeznaczone do użytkowania przez okres 10 lat, od dnia w którym po raz pierwszy nadano tytuł honorowy, którego znakiem jest proporzec honorowy lub buńczuk honorowy.

3. Pododdział wojskowy, któremu został nadany tytuł honorowy „Przodujący Pododdział”, otrzymuje wraz z przechodnim proporcem lub buńczukiem gwóźdź pamiątkowy lub pierścień pamiątkowy zawierający wygrawerowane skróty nazwy pododdziału oraz macierzystego oddziału, a poniżej nazwy datę roczną nadania tytułu honorowego.

4. Po okresie, o którym mowa w ust. 2, proporzec honorowy lub buńczuk honorowy przekazuje się do Muzeum Wojska Polskiego, na zasadach i w trybie określonych dla sztandarów jednostek wojskowych.

§ 41. 1. Przełożony dyscyplinarny, który nadał tytuł honorowy „Przodujący Pododdział” lub jego przedstawiciel, dokonuje wręczenia proporca honorowego lub buńczuka honorowego tytułu honorowego i aktu jego nadania dowódcy pododdziału wojskowego, którego wyróżniono tym tytułem honorowym, na uroczystym apelu.

2. Żołnierzom pododdziałów wyróżnionych za osiągnięcia, o których mowa w § 31 pkt 3:

- 1) lit. a – wręcza się sznur wyróżniający w kolorze niebieskim z jednym chwastem;
- 2) lit. b – wręcza się sznur wyróżniający w kolorze amarantowym z jednym chwastem.

3. Dowódcy wyróżnionego pododdziału wręcza się sznur wyróżniający dwukolorowy, odpowiednio niebiesko–srebrny albo amarantowo–srebrny.

4. Proporzec honorowy lub buńczuk honorowy towarzyszy pododdziałowi wojskowemu w wystąpieniach z okazji świąt państwowych i wojskowych oraz w innych uroczystościach z udziałem wyróżnionego pododdziału.

§ 42. 1. Dowódcy oddziału wojskowego, któremu został nadany tytuł honorowy „Przodujący Oddział”, oraz osobie kierującej instytucją wojskową, której został nadany tytuł honorowy „Przodująca Instytucja Wojskowa”, wręcza się statuetkę orła znak i akt nadania tych tytułów podczas odprawy rozliczeniowo–koordynacyjnej kierowniczej kadry Ministerstwa Obrony Narodowej i Sił Zbrojnych.

2. Żołnierzom oddziałów wyróżnionych za dokonania, o których mowa w § 31 pkt 3 lit. a, wręcza się sznur wyróżniający w kolorze niebieskim z dwoma chwastami.

3. Żołnierzom oddziałów i instytucji wojskowych wyróżnionych za uzyskanie wyników, o których mowa w § 31 pkt 3 lit. b, wręcza się sznur amarantowy z dwoma chwastami.

4. Dowódcy oddziału i instytucji wojskowej, o których mowa w ust. 2 i 3, wręcza się sznur wyróżniający dwukolorowy, odpowiednio niebiesko-srebrny albo amarantowo-srebrny.

5. Sznur wyróżniający nosi się na mundurze wyjściowym i galowym.

6. W przypadku posiadania przez żołnierza uprawnienia do noszenia sznura orderowego Orderu Krzyża Wojskowego, sznura wyróżniającego nie nosi się.

7. Opisy i wzory sznurów wyróżniających dla żołnierzy pododdziałów, oddziałów i instytucji wojskowych wyróżnionych tytułem honorowym „Przodujący Pododdział”, „Przodujący Oddział” oraz „Przodująca Instytucja Wojskowa” określa załącznik nr 26 do rozporządzenia.

8. Sposób zawieszenia oraz noszenia sznurów wyróżniających, o których mowa w ust. 5, określa załącznik Nr 27 do rozporządzenia.

§ 43. Na trzy tygodnie przed upływem okresu uprawnienia do posiadania proporca honorowego lub buńczuka honorowego tytułu honorowego „Przodujący Pododdział” dowódca oddziału, w którego skład wchodzi wyróżniony pododdział, wyznacza żołnierzy do asysty, która przekazuje proporzec honorowy lub buńczuk honorowy jednostce

organizacyjnej określonej przez przełożonego dyscyplinarnego, który nadał ten tytuł. Przekazanie proporca odbywa się w sposób uroczysty.

§ 44. 1. Proporzec honorowy i buńczuk honorowy tytułu honorowego „Przodujący Pododdział” przechowuje się w eksponowanym miejscu w pododdziale wojskowym.

2. Znak i akt nadania tytułu honorowego „Przodujący Oddział” albo „Przodująca Instytucja Wojskowa” przechowuje się w sali tradycji lub innym eksponowanym miejscu oddziału lub instytucji wojskowej.

3. W przypadku utraty, zniszczenia lub uszkodzenia proporca lub buńczuka tytułu honorowego „Przodujący Pododdział” albo znaku tytułu honorowego „Przodujący Oddział”, „Przodująca Instytucja Wojskowa” dowódca wyróżnionego pododdziału, oddziału wojskowego lub osoba kierująca instytucją wojskową zawiadamia o ich okolicznościach przełożonego dyscyplinarnego, który nadał tytuł honorowy oraz występuje o podjęcie decyzji o wydanie nowego znaku.

4. W przypadku utraty, zniszczenia lub uszkodzenia sznura, o którym mowa w § 41 i § 42, dowódca pododdziału, oddziału wojskowego lub osoba kierująca instytucją wojskową wydaje – na wniosek żołnierza – nowy sznur po dokonaniu przez tego żołnierza zwrotu kosztów jego wytworzenia.

§ 45. 1. Z wnioskiem do Ministra Obrony Narodowej o wpisanie oddziału lub instytucji wojskowej do „Księgi Honorowej Wojska Polskiego” mogą wystąpić:

- 1) dowódca rodzaju Sił Zbrojnych (równorzędny), Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych i Szef Inspektoratu Wojskowej Służby Zdrowia dla podporządkowanych im oddziałów lub instytucji wojskowych poprzez Szefa Sztabu Generalnego WP;
- 2) podsekretarze stanu, Dyrektor Generalny Ministerstwa Obrony Narodowej, dyrektorzy (szefowie) komórek i jednostek organizacyjnych bezpośrednio podporządkowanych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych oraz Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej i Dowódca Garnizonu Warszawa dla podporządkowanych im oddziałów lub instytucji wojskowych.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, przedstawia się, w terminie do dnia 31 maja każdego roku kalendarzowego, do Sekretarza Stanu.

3. Sekretarz Stanu przedkłada Ministrowi Obrony Narodowej propozycje wyróżnienia wpisaniem oddziałów lub instytucji wojskowych do „Księgi Honorowej Wojska Polskiego” w terminie do dnia 15 lipca każdego roku kalendarzowego – w odniesieniu do nie więcej niż łącznie 5 oddziałów i instytucji wojskowych.

§ 46. Wpis nazwy i osiągnięć pododdziału, oddziału lub instytucji wojskowej odpowiednio w kronice jednostki wojskowej oraz w „Księdze Honorowej Wojska Polskiego” zawiera w szczególności:

- 1) pełną nazwę pododdziału, oddziału, instytucji wojskowej wraz z podaniem miejsca dyslokacji;
- 2) opis osiągnięć (czynów);
- 3) stopień wojskowy, imię i nazwisko dowódcy (dowódców, równorzędnych) pododdziału, oddziału lub instytucji wojskowej w okresie, za który udzielono wyróżnienia;
- 4) znak graficzny przedstawiający odznakę pamiątkową oddziału lub instytucji albo odznakę nadrzędnej jednostki organizacyjnej, w przypadku braku własnej odznaki;
- 5) podstawę prawną i datę udzielenia wyróżnienia oraz odcisk pieczęci, podpis i dane przełożonego dyscyplinarnego udzielającego wyróżnienia.

Rozdział 10

Szczegółowe warunki tworzenia funduszu na wyróżnienia oraz dysponowania tym funduszem

§ 47. 1. Fundusz na wyróżnienia żołnierzy, pododdziałów, oddziałów i instytucji wojskowych, zwany dalej „funduszem”, tworzy się w ramach środków budżetowych części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Fundusz na wyróżnianie żołnierzy pełniących służbę w instytucjach cywilnych oraz w jednostkach organizacyjnych, dla których Minister Obrony Narodowej jest organem założycielskim albo nadzorowanej przez Ministra Obrony Narodowej, niebędących jednostkami budżetowymi, tworzy się w ramach środków tych instytucji i jednostek.

§ 48. 1. Wysokość funduszu pozostającego w dyspozycji Ministra Obrony Narodowej wynosi nie mniej niż 0,025 % planowanych w ustawie budżetowej środków na uposażenia żołnierzy. Kwotę funduszu ustala corocznie Minister Obrony Narodowej w decyzji budżetowej.

2. Wysokość funduszu pozostającego w dyspozycji każdego dowódcy jednostki wojskowej albo przełożonego dyscyplinarnego zajmującego wyższe stanowisko, o których mowa w art. 14 ust. 1 pkt 3 ustawy, stanowi kwota na poziomie 0,5% uposażeń żołnierzy wypłacanych za miesiąc styczeń danego roku.

3. Dla celów ustalania wysokości funduszu przyjmuje się liczbę stanowisk służbowych żołnierzy na dzień 1 stycznia danego roku kalendarzowego.

4. Dla celów ustalenia wysokości funduszy pozostających w dyspozycji kierowników instytucji cywilnych przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 11

Przepisy szczególne

§ 49. 1. W czasie stanu wojennego uprawnienia przełożonego dyscyplinarnego określone w rozporządzeniu dla Ministra Obrony Narodowej i Szefa Sztabu Generalnego WP przysługują również Naczelnemu Dowódcy Sił Zbrojnych.

2. W czasie pełnienia służby wojskowej po ogłoszeniu mobilizacji, w stanach nadzwyczajnych, w czasie wojny, a także podczas wykonywania zadań służbowych w strefie działań wojennych oraz w przypadku użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, jak również udziału w akcjach humanitarnych, poszukiwawczych lub ratowniczych można odstąpić od limitu liczby udzielanych wyróżnień, o których mowa w rozporządzeniu. Przepis § 5 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

3. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, w warunkach, o których mowa w ust. 2, może wyróżnić wszystkimi rodzajami odznak honorowych, tytułów honorowych oraz honorowej broni białej.

4. W warunkach, o których mowa w ust. 2, można odstąpić od wykonywania czynności objętych procedurą kwalifikacyjną i sporządzania dokumentów, których wykonanie lub sporządzenie w tych warunkach i okolicznościach jest niemożliwe lub szczególnie utrudnione.

5. Po ustaniu warunków i okoliczności, o których mowa w ust. 2, można wykonać niezbędne czynności lub uzupełnić dokumentację.

§ 50. 1. Wzory honorowej broni białej, odznak honorowych oraz odznak i znaków tytułów honorowych, w tym wzory proporców, buńczuka, statuetek oraz innych elementów graficznych wyróżnień, o których mowa w rozporządzeniu, podlegają ochronie prawnej.

2. Resort obrony narodowej ma wyłączne prawo zamawiania lub samodzielnej produkcji przedmiotów, o których mowa w ust. 1.

§ 51. 1. Szczegółowy sposób wręczania wyróżnień oraz dyplomów, odznak, znaków i legitymacji z nimi związanych, nie określonych w rozporządzeniu, określa ceremoniał wojskowy.

2. W przypadku, gdy w ceremoniale wojskowym nie określono sposobu wręczania wyróżnienia, jego scenariusz ustala przełożony dyscyplinarny udzielający danego wyróżnienia.

Rozdział 12

Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

§ 52. 1. Żołnierz, któremu nadano tytuł honorowy na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 września 1997 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 370, Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 179, poz. 1750 oraz z 2007 r. Nr 176, poz. 1242), zachowuje dotychczasowe uprawnienia związane z tym wyróżnieniem.

2. Odznaki tytułów honorowych, o których mowa w ust. 1, można nosić do dnia 31 grudnia 2015 r.

3. W przypadku utraty, zniszczenia lub uszkodzenia posiadanej odznaki, o której mowa w ust. 1, jej duplikaty wydaje się do czasu wyczerpania zapasów.

4. Odznaki tytułów honorowych, niewydane do dnia 31 grudnia 2010 r., przekazuje się do muzeów nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej, sal tradycji i klubów jednostek wojskowych oraz do uczelni wojskowych, centrów i ośrodków szkolenia.

5. Do Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie przekazuje się do po jednym egzemplarzu z każdego rodzaju odznak honorowych, odznak tytułów honorowych, znaków i sznurów wyróżniających tytułów honorowych oraz honorowej broni białej, według wzorów określonych w rozporządzeniu.

§ 53. 1. Egzemplarze broni białej, zakupione przed dniem wejścia w życie ustawy, podlegają wręczaniu do czasu wyczerpania zapasów.

2. Oficera posiadającego stopień wojskowy generała brygady (kontradmirała) albo wyższy, w przypadku pierwszego mianowania na kolejny stopień wojskowy, wyróżnia się buzdyanem; przepisy § 10 ust. 2, § 11 pkt 11 lit. b i § 12 pkt 4 lit. a stosuje się odpowiednio.

§ 54. 1. Proporce i buńczuki tytułów honorowych „Wzorowy Pododdział” wykonane na podstawie rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 20 września 2002 r. w sprawie wyróżniania pododdziałów i oddziałów wojskowych (Dz. U. Nr 162, poz. 1340 i z 2004 r. Nr 175, poz. 1820), po komisyjnym przeglądzie ich stanu dokonanym przez dysponenta oraz po określeniu możliwości i okresu ich dalszego użytkowania wręcza się pododdziałom wyróżnionym tytułem honorowym „Przodujący Pododdział”.

2. Proporce i buńczuki tytułów honorowych, które zostały zakwalifikowane do dalszego użytkowania, uzupełnienia się gwoździami i pierścieniami pamiątkowymi oraz proporczykami według wzorów określonych w rozporządzeniu.

3. Proporce i buńczuki tytułów honorowych, które nie zostały zakwalifikowane do dalszego użytkowania, przekazuje się do dnia 31 grudnia 2010 r. do Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, w sposób określony w § 40 ust. 4.

4. W przypadku wyróżnienia tytułem honorowym oddziałów wojskowych, za osiągnięcia dokonane w 2009 roku, dowódcy tego oddziału wręcza się odznakę „Znak Honorowy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej”, określoną w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1.

§ 55. 1. Żołnierz, którego wyróżniono urlopem krótkoterminowym na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 września 1997 r. o dyscyplinie wojskowej, zachowuje dotychczasowe uprawnienia związane z tym wyróżnieniem.

2. Wykorzystanie urlopu, o którym mowa w ust. 1, powinno nastąpić nie później niż w ciągu sześćdziesięciu dni od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

§ 56. 1. W 2010 r. można nie stosować terminów określonych w rozporządzeniu, dotyczących składania wniosków o wyróżnienie żołnierzy, byłych żołnierzy oraz pododdziałów, oddziałów i instytucji wojskowych, ich wyróżniania oraz wręczania wyróżnień.

2. W przypadku niestosowania terminów, o których mowa w ust. 1, przełożeni dyscyplinarni uprawnieni do wyróżniania określą te terminy w rozkazie lub decyzji.

§ 57. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 1 stycznia 2010 r.

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

Bogdan KLICH

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 15 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. Nr 190, poz. 1474), zwanej dalej ustawą.

Projektowany akt wykonawczy reguluje kolejno:

- 1) szczegółowe warunki i tryb wyróżniania;
- 2) przełożonych dyscyplinarnych uprawnień do udzielania wyróżnień, o których mowa w art. 14 ust. 1 pkt 2 i 5 oraz ust. 2 pkt 3 ustawy;
- 3) rodzaje odznak honorowych, tytułów honorowych oraz honorowej broni białej;
- 4) wzory odznak honorowych, odznak i znaków tytułów honorowych oraz honorowej broni białej;
- 5) sposób noszenia odznak honorowych, odznak tytułów honorowych oraz honorowej broni białej, a także eksponowania, przekazywania i przechowywania niektórych wyróżnień;
- 6) pododdziały, oddziały i instytucje wojskowe, które mogą być wyróżnione poszczególnymi rodzajami wyróżnień;
- 7) szczegółowe warunki tworzenia funduszu przeznaczonego na wyróżnienia oraz dysponowania tym funduszem.

Dotychczas problematyka ta była umieszczona w dwóch rozporządzeniach:

- 1) rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 20 września 2002 r. w sprawie wyróżniania pododdziałów i oddziałów wojskowych (Dz. U. Nr 162, poz. 1340 oraz z 2004 r. Nr 175, poz. 1820);
- 2) rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 września 2002 r. w sprawie wyróżniania żołnierzy (Dz. U. Nr 162, poz. 1341).

Wprowadzone zmiany, w stosunku do dotychczas obowiązujących przepisów, mają na celu przede wszystkim:

- 1) zwiększenie motywacyjnego charakteru instrumentów oddziaływania o charakterze dyscyplinarnym w taki sposób, aby przewagę posiadały środki służące nagradzaniu nad środkami zapobiegawczymi i karania;
- 2) zaspokojenie oczekiwań żołnierzy, pełniących służbę za zasadzie ochotniczej, na atrakcyjne rodzaje wyróżnień;
- 3) wypełnienie postulatów dowódców na posiadanie szerszych, niż na podstawie ustawy z dnia 4 września 1997 r. o dyscyplinie wojskowej, uprawnień do wyróżniania;
- 4) zapewnienie adekwatności wyróżnień do rodzajów zasług i dokonań podczas wykonywanych przez Siły Zbrojne zadań, w tym poza granicami państwa oraz w warunkach działań zbrojnych;

- 5) zwiększenie liczby wyróżnień o charakterze honorowym i symbolicznym lub o niewielkiej wartości materialnej, w sytuacji zmniejszenia wydatków na wyróżnienia w budżecie resortu obrony narodowej;
- 6) przywrócenie tradycji wyróżniania żołnierzy, zwłaszcza z okresu II Rzeczypospolitej, oraz stosowania symboliki Wojska Polskiego z okresów niepodległego państwa polskiego;
- 7) zapewnienie spójności wyróżniania związanego z kształtowaniem dyscypliny wojskowej z systemem nadawania orderów, odznaczeń i odznak państwowych oraz wojskowych.

W części ogólnej projektu rozporządzenia uregulowano zasadniczy tryb występowania z wnioskami o udzielenie wyróżnienia, przewidujący przestrzeganie obowiązującej w resorcie obrony narodowej drogi służbowej, a także określono sposób rozpatrywania na szczeblu centralnym wniosków dotyczących wyróżnień udzielanych przez Ministra Obrony Narodowej, pozostawiając dowódcom (równorzędnym przełożonym dyscyplinarnym) swobodę w ustalaniu tego trybu na poszczególnych szczeblach dowodzenia.

Zgodnie z delegacją ustawy przełożonymi uprawnionymi do wyróżniania pismem pochwalnym ze zdjęciem wyróżnionego żołnierza na tle flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej lub wojskowej byłiby: Minister Obrony Narodowej, Szef Sztabu Generalnego WP oraz dowódcy rodzajów Sił Zbrojnych, natomiast na tle sztandaru jednostki wojskowej lub bandery wojennej – dowódcy jednostek wojskowych. Z uwagi na to, że wyróżnienia pismem pochwalnym ze zdjęciem wyróżnionego żołnierza na tle flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej udzielać mógłby jedynie Minister Obrony Narodowej za wzorowe pełnienie służby wojskowej w jednostce organizacyjnej poza granicami państwa, flagą wyeksponowaną na zdjęciu powinna być flaga państwowa z godłem Rzeczypospolitej Polskiej.

W wykonaniu delegacji ustawowej w projekcie rozporządzenia ustanawia się nowe rodzaje odznak honorowych oraz tytułów honorowych, nadawanych żołnierzom oraz byłym żołnierzom za osiągnięcia uzyskane w trakcie pełnienia służby wojskowej, a także pododdziałom, oddziałom i instytucjom wojskowym, odpowiednio do charakteru wykonywanych zadań, i zmian w strukturach organizacyjnych resortu obrony narodowej i Sił Zbrojnych.

Odznaki honorowe, jako nowe wyróżnienie określone w ustawie o dyscyplinie wojskowej, byłyby nadawane za zasługi dokonane w szczególności podczas służby w rodzaju Sił Zbrojnym. W związku z tym dowódcy rodzajów Sił Zbrojnym (równorzędni), a także dowódcy pozostałych struktur szczebla strategicznego, byłiby uprawnieni do wyróżniania odznakami honorowymi podporządkowanych sobie żołnierzy i byłych żołnierzy. Uprawnienia te posiadałby również przełożony dyscyplinarny wszystkich żołnierzy – Minister Obrony Narodowej oraz przełożony dowódców rodzajów Sił Zbrojnych

(równorzędnych) – Szef Sztabu Generalnego WP. Symbolika na wzorach odznak nawiązuje m.in. do najstarszych tradycji symboliki wojskowej – krzyża kawalerskiego i barw narodowych ze sztandaru jednostki wojskowej, jak również obejmuje charakterystyczne znaki używane w poszczególnych rodzajach Sił Zbrojnych oraz Żandarmerii Wojskowej, w tym barwy użyte na proporcach honorowych „Przodujących Pododdziałów”, odpowiadające tym strukturom.

Odpowiednio do zmian w służbie kandydackiej do zawodowej służby wojskowej oraz w związku z ustanowieniem służby przygotowawczej do pełnienia służby wojskowej w ramach Narodowych Sił Rezerwowych (NSR) dotychczasowe tytuły honorowe: „Wzorowy Kadet” i „Wzorowy Podchorąży” poszerzono o tytuł „Wzorowego Elewa”. Będą nim mogli wyróżniać kandydatów na szeregowych zawodowych i szeregowych NSR komendanci ośrodków szkolenia, podobnie jak komendanci-rektorzy uczelni i komendanci szkół podoficerskich tytułami honorowymi „Wzorowy Kadet” i „Wzorowy Podchorąży” kadetów i podchorążych. W projekcie rozporządzenia określono również warunki (kryteria) do udzielenia tych wyróżnień oraz nowe wzory odznak tych tytułów. Z uwzględnieniem symboliki kojarzącej się z posiadanymi tytułami wojskowymi i rodzajem pełnionej służby wojskowej (elew, kadet, podchorąży) określono także sposób rozmieszczenia i noszenia odznak tytułów honorowych nadawanych tym żołnierzom.

Zmniejszono liczbę tytułów honorowych, nadawanych kadrze zawodowej. Tytułem, który byłby nadawany za wybitne zasługi, zarówno o charakterze bojowym, jak i za dokonania w warunkach pokojowej służby, jednolitym dla wszystkich korpusów kadry zawodowej, byłby tytuł „Zasłużony Żołnierz Rzeczypospolitej Polskiej”. Tytuł ten, z nielicznymi wyjątkami, posiadałby trzy stopnie, co zapewniałoby zachowanie jego elitarności na szczeblu centralnym, a jednocześnie dostępność w jednostce wojskowej. Symbolika odznaki tego tytułu honorowego jest kontynuacją dotychczasowych wzorów tego rodzaju tytułów, lecz zawiera monogram „RP”, nawiązujący do odznaczeń zawierających w swoich odznakach nazwę państwa polskiego. Utrzymania wymaga natomiast tytuł honorowy „Zasłużony Pilot Wojskowy”. Zarówno warunki, jak i tryb nadawania tego tytułu sprawił, że stał się on wyrazem najwyższego wyróżnienia dla pilotów wojskowych, bez względu na rodzaj Sił Zbrojnych, w którym pełnią oni służbę wojskową. Jedynie ze względu na wzrost wymagań w stosunku do pilotów i faktycznie krótszy okres ich służby w powietrzu, skróceniu z trzech do dwóch lat uległ okres dzielący wyróżnionego od możliwości nadania mu kolejnego tytułu.

Zgodnie z zapisami ustawy odznaki honorowe i tytuły honorowe, za wyjątkiem tytułów nadawanych kandydatom (żołnierzom służby przygotowawczej), jak również niektóre inne, niematerialne formy wyrażenia uznania, mogą być nadawane również byłym żołnierzom po spełnieniu przez nich warunków do uzyskania wyróżnienia w okresie pełnienia czynnej

służby wojskowej. Wprowadzenie tej możliwości wynika z tego, że coraz częściej dochodzi do niezamierzonego lub wcześniejszego zakończenia czynnej służby wojskowej przed terminem, w którym możliwe byłoby udzielenie żołnierzowi wyróżnienia (przypadki wyróżniania pośmiertnego, udzielania danego rodzaju wyróżnienia raz do roku).

W załącznikach do projektu rozporządzenia, obok opisów i wzorów odznak honorowych i odznak tytułów honorowych, z uwzględnieniem zasad dotyczących noszenia odznak i oznak w Siłach Zbrojnych, określono sposób ich rozmieszczenia i noszenia na mundurach wojskowych. Wskazano także, iż byli żołnierze mogą we własnym zakresie nabyć i nosić na ubiorach cywilnych miniaturki tych odznak. Przyjęte w tym względzie regulacje będą szczególnie istotne dla żołnierzy NSR.

W projekcie rozporządzenia całościowo uregulowano kwestie wyróżniania żołnierzy honorową bronią białą. Do tej pory jedynie oficerowie mianowani na stopnie oficerskie generalskie (admiralskie), byli wyróżniani przez Ministra Obrony Narodowej szablą (pałaszem), a żołnierze Sił Powietrznych i Marynarki Wojennej – kordzikiem. Wprowadzone rozwiązania systemowe w odniesieniu do honorowej broni białej polegają w szczególności na:

- 1) wyróżnianiu żołnierzy honorową bronią białą, wzorem sił zbrojnych innych państw – za czyny bojowe oraz szczególne dokonania w służbie;
- 2) nawiązaniu do polskiej tradycji orężnej, w której oficer i wyższy dowódca byli nagradzani białą bronią lub otrzymywali tę broń, jako oznakę władzy dowódczej (dawniej rycerz – obecnie: oficer – prymus uczelni; dawniej oficer i dowódca wyższego oddziału – obecnie: oficer w stopniu oficerskim generalskim (admiralskim) – dowódca brygady (jednostki wojskowej));
- 3) wykonaniu delegacji ustawy, stanowiącej o nadaniu uprawnień do wyróżniania Prezydentowi RP – Zwierzchnikowi Sił Zbrojnych, zwłaszcza poprzez spójne z kompetencjami do mianowania żołnierzy na pierwszy stopień oficerski oraz oficerów na stopnie oficerskie generalskie – Prezydent RP otrzymałby uprawnienie do wyróżniania szablą honorową (pałaszem honorowym) prymusa uczelni wojskowej (zgodnie z tradycją okresu II Rzeczypospolitej), a buzdyganem generalskim pułkownika przy okazji mianowania na pierwszy stopień generalski (admiralski);
- 4) postulowanemu przez znawców polskiej tradycji i symboliki wojskowej odstąpieniu od wyróżniania nowo mianowanych oficerów na pierwszy stopień generalski (oficerski) szablą (pałaszem). W związku z tym proponuje się wprowadzenie w to miejsce wyróżnienia buzdyganem generalskim - bronią obuchową, która w formie broni honorowej oznaczać może, podobnie jak w dawnych wiekach, władzę wyższych oficerów (referendarze, pułkownicy, rotmistrzowie w autoramencie narodowym), gdzie nadrzędną w stosunku do niej była już tylko władza symbolizowana przez buławę

(dawniej przynależna hetmanowi lub królowi, współcześnie – marszałkowi). Tradycje nadawania buzdyganów kontynuowano w Wojsku Polskim II Rzeczypospolitej nadając buzdygany w formie broni pamiątkowej lub honorowej. Buzdygan stanowi więc symbol wyższego dowódcy, a więc generała;

- 5) objęciu możliwością wyróżniania jednym z rodzajów honorowej broni białej (kordzikiem) żołnierzy wszystkich korpusów kadry i rodzajów pełnionej służby wojskowej, jak również noszących wszystkie rodzaje mundurów, a nie tylko Sił Powietrznych i Marynarki Wojennej (przywrócenie tradycji wyróżniania kordzikiem z okresu 20-lecia międzywojennego);
- 6) zastąpieniu obecnych wzorów szabli i kordzika (opierających się na zdezaktualizowanych przepisach sprzed 30, a nawet 60 lat) nowymi uwzględniającymi symbolikę umieszczaną na białej broni przez Wojsko Polskie w okresie niepodległego państwa, zwłaszcza w II Rzeczypospolitej, jak również uwzględnienie współczesnych technologii wykonania tego rodzaju broni;
- 7) nadanie uprawnień do wyróżniania szablą honorową (pałaszem honorowym) obok Ministra Obrony Narodowej również pierwszemu dowódcy – Szefowi Sztabu Generalnego WP, a także przywrócenie uprawnień Szefowi Sztabu Generalnego WP i dowódcom rodzajów Sił Zbrojnych do wyróżniania kordzikiem honorowym, co wpisuje się generalnie w tendencję do poszerzania grona przełożonych uprawnionych do wyróżniania, w szczególności na operacyjnym i strategicznym szczeblu dowodzenia;
- 8) uwzględnieniu nowych rozwiązań dotyczących ceremoniału wręczania białej broni, a także na utrzymaniu uprawnienia do noszenia wyłącznie kordzika honorowego oraz określeniu miejsc i pomieszczeń służbowych, w których mogą być eksponowane pozostałe rodzaje honorowej broni białej – buzdygan honorowy oraz honorowe: szabla i pałasz.

Odmienne w stosunku do dotychczasowych przepisów określono warunki jakie powinny być spełnione aby być wyróżnionym poszczególnymi rodzajami wyróżnień. W szczególności uwzględniono możliwość nagradzania za czyny świadczące o ofiarności i odwadze – podstawowych przymiotach żołnierza, oraz za osiągnięcia w służbie wojskowej. Przyjęte zapisy zapewniają jednocześnie spójność kryteriów wyróżniania określonego w przepisach dyscyplinarnych z warunkami nadawania odznaczeń państwowych i resortowych oraz warunkami udzielania nagród określonych w przepisach pragmatyki kadrowej.

Ustanowienie dwóch nowych rodzajów wyróżnień udzielanych pododdziałom, oddziałom i instytucjom wojskowym wymagało określenia warunków oraz trybu wyróżniania tymi wyróżnieniami: wpisaniem nazwy i osiągnięć tych struktur odpowiednio do kronik jednostek wojskowych oraz do Księgi Honorowej Wojska Polskiego. Ponadto, w projekcie rozporządzenia zmieniony został katalog przełożonych dyscyplinarnych uprawnionych do

wyróżniania pododdziałów wojskowych tytułem honorowym „Przodujący Pododdział” (dotychczasowy „Wzorowy Pododdział”), odpowiednio do funkcjonujących w Siłach Zbrojnych struktur dowodzenia (m.in. uprawnienia w tym zakresie nadano Szefowi Sztabu Generalnego WP, dowódcy Wojsk Specjalnych, Szefowi Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych oraz Dowódcy Garnizonu Warszawa).

Uprawnienia do wyróżniania tytułem honorowym „Przodujący Oddział Wojska Polskiego” (wprowadzonego w miejsce „Znaku Honorowego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej”) za dokonanie przez ten oddział czynu bojowego połączonego z ofiarnością i odwagą żołnierzy lub w czasie przeprowadzania akcji humanitarnej, poszukiwawczej lub ratowniczej, otrzymał Szef Sztabu Generalnego WP. Natomiast za uzyskanie najlepszych wyników w działalności służbowej, w istotnym stopniu wpływających na zwiększenie zdolności i gotowości bojowej Sił Zbrojnych oraz umacnianie obronności Rzeczypospolitej Polskiej, potwierdzonych w działalności kontrolno-rozliczeniowej w resorcie obrony narodowej, tytułem honorowym „Przodujący Oddział Wojska Polskiego” mógłby wyróżniać jedynie Minister Obrony Narodowej. Również tylko ten przełożony dyscyplinarny mógłby nadawać kolejny tytuł honorowy - „Przodująca Instytucja Wojskowa”, wprowadzony na podstawie ustawy dla instytucji wojskowych, czyli jednostek organizacyjnych niebędących oddziałami wojskowymi, posiadających osiągnięcia do tych oddziałów nieporównywalne.

Znakami tytułów honorowych „Przodujący Pododdział” pozostałyby proporce honorowe, których wzory poprawiono i uzupełniono o proporzec dla pododdziałów z jednostek wojskowych Wojsk Specjalnych, na którego wzorze wprowadzono elementy symboliki znaków ustanowionych w 2009 r. dla tego rodzaju Sił Zbrojnych. Natomiast zmiany wymagał wzór znaku tytułu honorowego dla oddziałów wojskowych, który dotąd nie obejmował symboli odpowiadających czwartemu rodzajowi Sił Zbrojnych – właśnie Wojskom Specjalnym. Z uwagi na to, że wyróżnienie tytułem honorowym instytucji wojskowych zamierza się realizować obok wyróżniania podobnym tytułem oddziałów wojskowych, znakiem tytułów honorowych „Przodujący Oddział Wojska Polskiego” i „Przodująca Instytucja Wojskowa” byłaby statuetka orła wojskowego z głowicy sztandaru jednostki wojskowej na postumencie zawierającym stosowną dedykację.

Z uwagi na wielość odznak umieszczanych na mundurach wojskowych – oznaką tytułu honorowego dla żołnierzy wyróżnionych pododdziałów, oddziałów i instytucji wojskowych byłyby nie odznaki, lecz zgodnie z wielowiekową tradycją – sznury. Elementami odróżniającymi sznurów poszczególnych tytułów honorowych byłaby liczba chwastów wskazujących odpowiednio na pododdział, oddział albo instytucję wojskową, a także dwa kolory sznura dla dowódców tych struktur. Zastosowanie elementu wyróżniającego dla dowódców jest uzasadnione likwidacją tytułu honorowego „Wzorowy Dowódca” i wprowadzeniem w to miejsce wyznacznika dla dowodzącego albo kierującego wyróżnianą

strukturą przełożonego. Rozwiązanie to spowoduje, że uznanymi za przodujące pododdziały, oddziały i instytucje wojskowe mogą być tylko te struktury, którymi dowodzą (kierują) wyróżniający się przełożeni. Jednocześnie, nie będą wyróżniani ci przełożeni, których podległa struktura nie spełnia warunków (kryteriów) do wyróżnienia. Odpowiednio do zasad określonych w przepisach o noszeniu umundurowania oraz noszeniu sznurów orderowych określono sposób noszenia sznurów wyróżniających na mundurach wyjściowych i galowych.

Ze względów oszczędnościowych określono, że proporce i buńczuki, będące znakami tytułu honorowego „Przodujący Pododdział”, będą nadal przechodnie, lecz po kilku nadaniach nie przejdą „na własność”, a po 10 latach użytkowania podlegać będą przekazaniu do Muzeum Wojska Polskiego.

W projekcie rozporządzenia uregulowano całościowo również kwestie finansowania i dysponowania funduszem na wszystkie rodzaje wyróżnień określonych w ustawie o dyscyplinie wojskowej i w rozporządzeniu. Istotne znaczenie będzie miało utworzenie odrębnego funduszu wyróżnień udzielanych na podstawie przepisów dyscyplinarnych. Dotychczas źródła finansowania wyróżnień określone były w czterech różnych ustawach i nie obejmowały wszystkich ich rodzajów. W nowej ustawie o dyscyplinie wojskowej pozostawiono nagrodę pieniężną, która będzie wyłącznie wyróżnieniem dyscyplinarnym, udzielanym za dokonanie bohaterskiego czynu albo konkretne osiągnięcia w służbie. Wprowadzony jednolity system finansowania wyróżnień określonych w przepisach dyscyplinarnych nie narusza zasad i sposobu przyznawania nagród i zapomóg określonych w przepisach pragmatyki służbowej.

W rozporządzeniu zawarto także przepisy dostosowujące omawianą wyżej regulację do warunków pełnienia czynnej służby wojskowej po ogłoszeniu mobilizacji, w stanach nadzwyczajnych, w czasie wojny, a także podczas wykonywania zadań służbowych w strefie działań wojennych oraz w przypadku użycia Sił Zbrojnych poza granicami państwa, jak również udziału w akcjach humanitarnych, poszukiwawczych lub ratowniczych. W szczególności rozszerzono uprawnienia Prezydenta RP - Zwierchnika Sił Zbrojnych do wyróżniania, poprzez możliwość nadawania tytułów honorowych i odznak honorowych. Na mocy innych przepisów, w warunkach wojny, uprawnienia Ministra Obrony Narodowej otrzyma Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych.

W związku z wprowadzeniem nowych lub modyfikacją wzorów dotychczas stosowanych odznak i znaków tytułów honorowych w projekcie rozporządzenia wskazano na sposób zagospodarowania tych odznak i znaków oraz dotychczas zakupionej w celu wyróżniania białej broni. Ponadto, w celu udokumentowania powstających nowych wzorów oraz ich eksponowania i popularyzowania nakazano przekazanie pierwszych ich egzemplarzy do Muzeum Wojska Polskiego. W związku z tym, iż wdrażanie rozporządzenia rozpocznie się

w terminie późniejszym, niż z dniem 1 stycznia 2010 r., powinna istnieć możliwość zmiany terminów składania wniosków i udzielania niektórych wyróżnień. Prawo do decydowania w tych sprawach posiadaliby właściwi przełożone dyscyplinarni.

Z regulacji w projekcie rozporządzenia wyłączono ewidencję wyróżnień, która została określona w rozporządzeniu w sprawie dokumentacji i ewidencji dyscyplinarnej.

Data wejścia w życie projektu rozporządzenia wynika z faktu, że dotychczasowe przepisy regulujące ten obszar prawny utraciły moc z dniem 31 grudnia 2009 r. wraz z uchyleniem ustawy z dnia 4 września 1997 r. o dyscyplinie wojskowej, na podstawie której zostały wydane. Tak więc w celu uniknięcia luki prawnej niezbędnym jest określenie przepisów przejściowych oraz wydanie przedmiotowego rozporządzenia z dniem ogłoszenia, z mocą obowiązywania od dnia 1 stycznia 2010 r.

Przedmiotowy projekt składa się z rozdziałów, ściśle odpowiadających upoważnieniu zawartemu w art. 15 ust. 1 i 2 ustawy, z uwzględnieniem zasad redagowania tekstów aktów normatywnych, uwzględniających przepisy ogólne oraz przepisy przejściowe i końcowe.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597) i nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337), projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronach internetowych Ministerstwa Obrony Narodowej. Do przedmiotowego projektu nie zgłosiły się podmioty zainteresowane pracami nad nim, w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Cel wprowadzenia rozporządzenia:

Projekt rozporządzenia wprowadza przepisy normujące w jednym akcie wykonawczym kwestie związane z wyróżnianiem żołnierzy, byłych żołnierzy, w tym pośmiertnie, pododdziałów, oddziałów i instytucji wojskowych.

2. Podmioty, na które oddziałuje projekt aktu normatywnego:

Projekt rozporządzenia dotyczy żołnierzy oraz żołnierzy niebędących w czynnej służbie wojskowej, w tym tych, którzy zginęli (polegli, zmarli, zaginęli) w związku z wykonywanymi obowiązkami służbowymi, a także pododdziałów, oddziałów oraz instytucji wojskowych.

3. Konsultacje:

Konsultacje społeczne, ze względu na zakres przedmiotowy rozporządzenia, przeprowadzono w środowisku żołnierzy zawodowych, w tym z Biurem Konwentu Dziekanów Korpusu Oficerów Zawodowych Wojska Polskiego, będącym organem przedstawicielskimi kadry zawodowej.

Projektowane rozwiązania graficzne oraz zakres kontynuowania tradycji Wojska Polskiego dotyczących wyróżniania żołnierzy uzgodniono z Komisją Historyczną ds. Symboliki Wojskowej resortu obrony narodowej oraz poddano konsultacji z niektórymi członkami Komisji Heraldycznej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Ponadto, w grupie ponad 500 żołnierzy jednostek wojskowych wszystkich rodzajów Sił Zbrojnych i komórek organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej przeprowadzono badania sondażowe na temat warunków, zakresu liczby i rodzajów tytułów honorowych i odznak honorowych.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego:

Wejście w życie przedmiotowego rozporządzenia przewiduje przejściowo zmniejszenie wysokości wydatków z budżetu resortu obrony narodowej, przeznaczonych na wyróżnienia – z około 7 mln zł do około 2.815 tys. zł, w stosunku do oceny skutków regulacji określonych dla ustawy z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej.

Nowo tworzony fundusz na wyróżnienia będzie generować wydatki zawarte w limicie środków finansowych pozostających w dyspozycji Ministra Obrony Narodowej (nie mniej niż 0,025% planowanych w ustawie budżetowej środków na uposażenia żołnierzy – 1.035 tys. zł, w tym na zakup odznak honorowych oraz odznak i znaków tytułów honorowych oraz honorowej broni białej służącej wyróżnianiu – ok. 635 tys. zł, a także pozostałe wyróżnienia udzielane przez Ministra Obrony Narodowej – ok. 400 tys. zł). Kolejna grupa wydatków służących udzielaniu wyróżnień przez dowódców jednostek wojskowych i wyższych przełożonych dyscyplinarnych, o których mowa w art. 14 ust. 1 pkt 3 – 1.780 tys. zł. Zawierać się będzie w funduszu pozostającym w dyspozycji tych przełożonych dyscyplinarnych (§ 48 ust. 2), na poziomie 0,5% uposażeń wypłacanych za miesiąc styczeń danego roku. Przedmiotowy fundusz będzie tworzony na szczeblu wojskowej jednostki budżetowej i dzielony na dowódców (przełożonych dyscyplinarnych), posiadających władzę dyscyplinarną, określoną w art. 14 ust. 1 pkt 3 ustawy.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy:

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw:

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów:

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

**Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym**